

דברים אחדים לזכרם של הנפשות הטובות ר' אברהם ויונה סרי ז"ל

הרב יוסף שבח

אמר הכתוב (קהלת ח,א) :
"חכמת אדם תאיר פניו".
ואמר המתרגם: "חוכמתא
דגבר חכים תנהר זיו אפוהי
ביני צדיקיא". והראב"ע
פירש: "וענין חכמת אדם
תאיר פניו, ותשים אור
בפניו... כי החכמה תוליד
הענוה" וכו'. ובמצודות דוד
פירש: "כי בעבור החכמה,
כולם מחבבין אמריו
ונשמעין לו והוא דבר
המרחיב לב האדם ומצהיל
הפנים".

כל מי שזכה להכיר את

המנוח ר' אברהם סרי זלה"ה יאמר בפה מלא כי כל הפירושים הנזכרים, תואמים עד
להפליא את אישיותו הנכבדה.

חכמתו הנהירה את זיו פניו ונתנה לו מקום של כבוד והערכה ביני צדיקיא – אנשי
המעלה הישרים בלבותם, הם הם הצדיקים באמת בכל לבם, וכל מעשיהם צדק וצדקה
לשמה, לא להראות ולהיָראות. כי החכמה האמיתית תוליד הענוה, ולא הכל יודעים
להסתיר חכמתם. שהרי יש בעולם חכמה שאינה אמיתית, ובה יתהדר נושאה ויאמר לי
חכמה לי תבונה, כבדוני נא לעיני כל רואי... כי אני ידעת.

אכן ר' אברהם ידע והכיר את מקומו, וכיון שחכמתו אמיתית, נהג עצמו בענוה
יתירה ולא הבלית את ידיעותיו ואף לא בוש לומר "איני יודע" או "לא הבנתי".

ולא זו בלבד אלא שהיה נוהג בכל מלמד או מורה תלמיד חכמים אפילו קטן ממנו
בחכמה ובשנים, כבוד גדול, ומרעיף עליו אהבה יתירה וקם מפניו מלא קומתו, ואפילו
בשנותיו האחרונות כשכשלו ברכיו וגברו יסוריו, היה מתאמץ בכל כוחו לעמוד מפני
כבוד תורה ולומדיה. כי אהבתו ללומדי תורה באמת, היתה ללא גבול בבחינת "באהבתה
תשגה תמיד" (משלי ה,ט).

פעמים רבות היה נותן משלו תשורה הגונה לתלמידי חכמים צעירים כדי לעודדם
ללמוד תורה וחכמתה, והיה מוסיף בכתב ידו ברכה המשקפת את משאת נפשו ואהבתו

לתורה ועמליה, בלשונו של החכם מכל אדם (משלי ה, טז) "יפוצו מעינותיך חוצה".
דומה שהיה לנגד עיניו מאמר ר' יוחנן בפסחים (נג:):

כל המטיל מלאי לכיס תלמידי חכמים זוכה ויושב בישיבה של מעלה שנאמר
(קהלת ז, יב) כי בצל החכמה בצל הכסף.

ועל הכל יראת חטא שהיתה בו שקדמה לחכמתו, ולכן הקפיד בקיום המצוות כולן
וכמסורת חכמי תימן, עם שמירת המנהגים, הגירסאות והנוסחאות הקדומות, כפי שקיבל
מאביו הרב ר' שלום סרי ושאר רבותיו זכר כולם לחיי העולם הבא.

גם השתדל בכל כוחו להיות שותף בשיעורי תורה בקביעות תמידין כסדרן בכל יום
ובכל מועד ושבת, והרי הוא מן המקדימין לבוא, שואל כענין, נושא ונותן תוך מהלך
השעור, בענוה ויראה הקבועה בנפשו. גם דיבורו ואף הערותיו היו בנועם שיח, והיה
רגיל לתבל שיחתו בלשונות המקרא המדרש והתלמוד. והרי דרשו חז"ל: "אפילו שיחת
חולין של ת"ח צריכה תלמוד" (ע"ז יט:).

נוסף על כל אלה הקדיש זמן נכבד מחייו לניהול קרן הגמ"ח של המשפחה,
שהייתה קודש למתן הלוואות לנוזקים, בבחינת עושה צדקה בכל עת, צדקתו עומדת
לעד. (תהלים קו, ג. קיב, ט).

עוד זיכה את הרבים בעבודה זו תפלה (כלשונו של הרמב"ם תחילת הלכות תפלה),
הוא ואחיו הגדול ר' יוסף זלה"ה אחים לא יפרדו בניהול כל ענייני בית הכנסת שייסד
אביהם מארי סאלם אלסרי זלה"ה, בחכמה בתבונה ובעצת, וזכו לקיים בעצמם מקרא
שכתוב (ישעיה ס, יג) "לפאר מקום מקדשי".

והרי עולמו האישי עומד על שלשה יסודות איתנים, כאימרתו של שמעון הצדיק
באבות (פ"א מ"ב): "על שלשה דברים העולם עומד על התורה ועל העבודה ועל גמילות
החסדים".

הליכותיו של ר' אברהם היו לכולנו לדוגמא ולמופת לדרישתו ההילכתית של הרמב"ם
מתלמיד חכמים, שכך כתב בהלכות דעות (פ"ה ה"ז):

תלמיד חכמים... לא יגביה קולו ביותר אלא דיבורו בנחת עם כל הבריות,
וכשידבר בנחת יזהר שלא יתרחק עד שיראה כדברי גסי הרוח, ומקדים לשלום
כל אדם כדי שתהא רוחן נוחה הימנו, ודן את כל האדם לכף זכות, מספר
בשבח חבירו ואינו מספר בגנותו כלל, אוהב שלום ורודף שלום. אם רואה
מקום שדבריו מועילים ונשמעים אומר, ואם לאו שותק... כללו של דבר אינו
מדבר אלא באמת או בגמילות חסדים או בדברי חכמה וכיוצא בהן... מלבשו
מלבוש נאה ונקי... ולא ילבש אלא בגדים בינוניים נאים וכו'.

וכבר שנינו באבות (פ"ד מ"א): "בן זומא אומר איזהו מכובד המכבד את הבריות". ואנו
מה נאמר, אוי על נפש יקרה זכה וברה שאבדה לנו. וחז"ל ביטאו צער זה באמרם

(מגילה טו.): "צדיק אבד לדורו אבד. משל לאדם שאבדה לו מרגלית, כל מקום שהיא מרגלית שמה, לא אבדה אלא לבעליה".

ומי עשה עמו את כל הכבוד הזה.

הלוא היא רעייתו הכבודה הצנועה ועדינת הנפש מרת יונה ע"ה בת ר' יוסף שרעבי זלה"ה שהיתה לו לעזר רב בכל מלאכת הבית הנכבד הזה בבנייתו ובטיפוחו מתוך אהבה ואחווה שלום ורעות. וכל הבא אל הבית הזה השוכן סמוך ממש לבית הכנסת של המשפחה "כניס בית סרי" היה נפעם כל פעם מחדש, על הסדר והנקיון המופתי אשר בו, עם אירת השלום והרוגע, טהרת הלב וטהור המעשים של השוכנים בתוכו.

ואל יהי הדבר קל בעיניך, שהרי כתב הרמב"ם (סוף הל' מאכלות אסורות):

וכל הנזהר בדברים אלו, מביא קדושה וטהרה לנפשו וממרק נפשו לשם הקב"ה שנאמר והתקדשתם והייתם קדשים כי קדוש אני.

ובספרו מורה הנבוכים (ח"ג סוף פל"ג) כתב:

אשר לנקיון הבגדים ורחיצת הגוף וסלוק הלכלוכים, גם זה ממטרות התורה הזו, אבל אחר טהור המעשים וטהור הלב מן ההשקפות המטמאות המדות המטמאות וכו'. עיין שם היטב.

אמרתי עדינת הנפש. אספר דוגמא אחת לעדינות זו.

פעמים רבות באתי להתפלל בבית הכנסת של המשפחה שהיתה כאמור סמוך ונראה לביתם. ובימי חג וחול המועד סוכות קרוב לסיום התפילה כבר היית חש את כבוד המועד, שהרי ניחוח אפיית הפת כבר היה נרגש באפיהם של המתפללים (כמו ריח הקטורת של מקדש כמובא במסכת יומא לט:). לאחר זמן הבעתי בפניה תוך כדי שיחה את התפעלותי מכך על זריזותה בימי מועד באפיית הפיתות ובריחם הנעים. ואיך הייתה תגובתה? במקום שתתמלא גאווה נשית על מעשה ידיה להתפאר, הגיבה בחיוך מבויש ואמרה, איך לא חשבתי על זה שאני מגרה אתכם בריח האפיה, באמת זה לא היה בסדר. הוא אשר אמרתי רעה צנועה ועדינת נפש. "אשת חיל עטרת בעלה" (משלי יב, ד).

אכן זכו שניהם יחדיו להקים בית נאמן בישראל על יסודות מוצקים של תורה ודרך ארץ, ואף זכו לראות בנים ובני בנים שומרי מצות ולומדי תעודה, "כל רואיהם יכירום כי הם זרע ברוך ה'" (ישעיה סא, ט).

מה הבריות אומרות: אשריהם שילדו, אשריהם שגידלו, אשריהם שחינכו דור ישרים יבורך (תהלים קיב, ב). והרי הכל מזכירים אותם לברכה לחיי העולם הבא. אשרם ואשרי חלקם.

מי יתן ונזכה לילך בנתיבותם, וצניעותם ונועם הליכותיהם ונתינתם הברוכה, יהיו מקור השראה ודרך סלולה למשפחתם ולכל מוקיריהם. אמן.